

Verhalen van een uitvaartverzorger

Verhalen van een
uitvaartverzorger

Sandra Tom

www.bestelmijnboek.nl

© 2023 Sandra Tom

ISBN 978-94-6247-313-3

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Even voorstellen: Sandra Tom	7	Verplicht afscheid in	
Voorwoord	9	kleine kring	52
Voor iedereen een roos	11	Een cadeautje	54
Terug in de tijd	12	Afscheid nemen voor de	
Snel afscheid nemen	14	lockdown	56
Een echte dierenvriend	17	Eerste en tweede liefde	58
Mijn opa is de zon	18	Een Leidse legende	60
Zo'n vrouw die je benijdt	19	Eén is zwaar, twee bijna	
Mama	21	ondraaglijk	63
Afscheid van een koffieleut	23	Ik ben bij je	66
Er gaat ook wel eens iets mis	24	Na 76 jaar voor het eerst	
Wat kunnen we wél doen?	26	alleen	68
Een bizarre wending	28	Kleurrijk de hemel in	71
Voor altijd verbonden	30	Tussen de schilderijen	73
Met volle overtuiging	32	Ik geef je mijn vertrouwen	74
Een herdenkingsdienst		Pieter blijft op de boot	76
voor beide ouders	34	Een beetje tante van dit meisje	79
Alles op een dag	36	Ruim op tijd	81
Als er geen contact is	38	Laatste verzorging	83
Op afstand een afscheid		De trein vertrekt!	84
verzorgen	41	Het Jip en Janneke verhaal	87
Wie bent u?	43	We lachen ons soms dood	88
Eenzaam maar niet alleen	44	Twee in één	90
Stapje voor stapje	46	De wens van die ouwe	92
Ik mis de vader die ik nooit		Huisdieren rouwen ook	94
heb gehad	49	Afwezig	96
Nu is mama vrij!	51	Slotwoord	99

**SANDRA
TOM**

Liefde rondom dood

Even voorstellen: Sandra Tom

Ik vind het elke keer weer heel speciaal dat ik als uitvaartverzorgster van tevoren niet weet bij wie ik binnenkom om een uitvaart te bespreken. In een hele korte tijd krijg ik heel veel te horen over de overledene en zijn/haar leven. Er ontstaat een band en samen met de nabestaanden geven we vorm aan een passend afscheid.

Dat betekent veel creativiteit en hard werken om mogelijkheden te bedenken en binnen een kort tijdsbestek de uitvaart te regelen. Het is fijn om een mooi eindresultaat neer te zetten waarbij de nabestaanden terug kunnen kijken op een goed en waardig afscheid dat past bij hun dierbare. Dit helpt enorm bij de verwerking van het verlies. Dat ik hier als uitvaartverzorgster een steentje aan kan bijdragen, is voor mij de slagroom op de taart!

Sinds 2013

Ik ben altijd in de horeca werkzaam geweest en heb zes jaar een eigen lunchroom gehad. Sinds 2013 heb ik mijn passie gevonden in het werk als uitvaartverzorgster. Door alles wat ik meemaak heb ik de liefde gevonden voor alles wat te maken heeft met dood en afscheid. Het is bijzonder om als uitvaartbegeleider zo dicht bij de familie te mogen zijn in deze omstandigheden. Het is een bijzonder vak waarbij ik mijn horeca-achtergrond goed kan gebruiken.

Liefde rondom dood

Naast het begeleiden van uitvaarten heb ik ook een bedrijf waarbij ik mijn passie mag delen met (nieuwe) vakgenoten. Door verhalen te vertellen over wat ik meemaak in combinatie met vakinhoudelijke zaken kan ik het verschil maken. Daarnaast blijft het belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven over alle veranderingen en vooral je eigen gevoel. Een afscheid kan je ineens raken op een moment dat je het niet verwacht. Hierdoor ben ik begonnen met mijn bedrijf "Liefde rondom dood".

Voorwoord

Als uitvaartverzorger kom ik bij heel veel verschillende families thuis. Het ontroert en raakt mij dat mensen mij hun verhalen toevertrouwen. Binnen een paar minuten hoor ik de laatste woorden die hun dierbare heeft gezegd, familieruzies, financiële situaties en de mooiste verhalen van de familie. Daarbij krijg ik het vertrouwen van de nabestaanden om hun dierbare tijdens de laatste reis te begeleiden. De band die wij met elkaar in deze korte periode opbouwen is voor mij van grote waarde.

Om mijn gevoelens een plekje te geven vind ik het fijn om de verhalen op te schrijven. Hierdoor kan ik het verdriet terugleggen waar het hoort; bij de nabestaanden. Dit is ook een van de eerste lessen die ik kreeg toen ik begon te werken in dit vak; “Als je geen emotie meer voelt dan ben je geen goede uitvaartverzorger, want je mag nooit op de automatische piloot werken. Maar als je dit werk wilt blijven doen dan moet je het verdriet terugleggen waar het hoort, anders ga je het niet volhouden.” Een belangrijke les van de collega die mij het vak heeft geleerd.

Lachen

Toch is het echt niet alleen verdriet waar ik mee te maken krijg. Met families kan ik vaak echt lachen. Om de dingen die ooit zijn gebeurd toen de overledene nog leefde of

om keuzes die een familie moet maken. Ook is er regelmatig opluchting dat iemand verder lijden wordt bespaard. Zo zijn er veel gesprekken waarbij lachen en huilen hand in hand met elkaar gaan.

“Natuurlijk kunnen de verhalen niet verteld worden zonder het vertrouwen van de families waar ik binnen mocht komen.”

Met een lach en een traan

De verhalen die ik hoor en de bijzondere situaties die ik mee maak zijn te mooi om voor mijzelf te houden. Daarom wil ik graag deze verhalen met u delen. Uiteraard zijn de namen in bijna alle gevallen gefingeerd, maar soms mag ik van een familie hun echte namen gebruiken.

Ik hoop u mee te nemen met een lach en een traan waarbij u hetzelfde warme gevoel ervaart dat ik zo vaak mag ervaren.

Sandra Tom

Voor iedereen een roos

Persoonlijke rituelen spelen vaak een grote rol bij een uitvaart. Kaarsen aansteken rondom de kist. Een mooi gedicht dat door een goede vriend of naast familielid wordt voorgedragen. Of een laatste gebed met elkaar. Ik vind het mooie en waardevolle momenten die nabestaanden een enorme troost en steun kunnen bieden.

Soms kom ik ook spontane, nieuwe of bijzondere rituelen tegen. Zo speelde eens de tas van een overleden mevrouw een grote rol tijdens de uitvaart. Mevrouw liet nooit iemand aan haar tas komen. En daarnaast was ze dol op het krijgen van cadeautjes. Al was het maar een pepermuntje of pen. Haar zoon vertelde hierover een mooi verhaal tijdens de dienst en vroeg vervolgens spontaan aan iedereen om een klein cadeautje in de tas te stoppen. Iedereen zocht direct in zakken en tassen naar iets kleins. Pepermintjes, zakdoekjes en pennen verdwenen in de tas. En zo ging de tas vol persoonlijke herinneringen en spontane cadeautjes met de vrouw mee naar het hiernamaals.

Bijzonder en persoonlijk

Ook het tegenovergestelde van bloemen ontvangen maakte ik mee. “Ik wil absoluut geen bloemen krijgen. Ik wil bloemen geven”, had de oude heer uitgesproken op zijn ziekbed. Mannen geven bloemen, zo was hij opgevoed. Deze mooie laatste wens maakte ik graag samen met zijn familie mogelijk. En zo lagen op zijn kist 175 rode rozen. Iedereen die hem een laatste groet gaf, haalde een roos van de kist en nam deze mee naar huis. Wat een bijzonder en persoonlijk gebaar!

Ik vind het een hele eer dat ik deel mag uitmaken van deze persoonlijke en bijzondere momenten. Het vertrouwen dat ik krijg van de familie en het feit dat ik mag meedenken om de uitvaart vorm te geven, dát maakt mijn werk zo mooi. Het is alsof ik een beetje bij de familie hoor.

Terug in de tijd

Het huis waar ik aanbel staat midden in de stad. Boven een winkel die al jaren leeg staat. Ik volg een vrouw via de winkel naar haar woning, terwijl ik in mijn ooghoek op de toonbank een ouderwetse kassa zie staan. Met cijfers die draaien als je aan de hendel trekt. De houten vloer kraakt en met elke stap die ik zet lijkt het alsof ik een paar jaar terug in de tijd ga.

Midden in de gezellige kleine woonkamer staat een mooie houten tafel. Daaromheen een aantal stoelen. Ik herken ze. Ze stonden ook bij mijn grootouders in huis. Er branden kaarsen bij het Mariabeeld dat een prominente plaats op de schouw heeft.

Zorgen voor elkaar

Deze familie zorgt voor elkaar. De twee getrouwde zussen wonen in de buurt, de ongetrouwde zussen en broer bleven samen in hun ouderlijk huis. Eerst zorgden ze voor hun ouders, nu voor elkaar. Nu een van de zussen is overleden, regelen ze samen de uitvaart. Afscheid nemen met aansluitend een Eucharistieviering in de kerk en daarna de bijzetting in het familiegraf. De broer geeft aan dat hij er niet bij kan zijn, hij is gehandicapt. Maar dat laat ik niet zomaar gebeuren.

In stemmig zwart

Op de dag van de uitvaart kom ik met de rouwauto en twee volgauto's voorrijden. Eén volgauto blijft achter, in de andere stapt de familie. Ze zijn gekleed in stemmig zwart en alle dames dragen een hoedje. Ik loop voor de stoet uit, de lange drukke winkelstraat door. Het lijkt alsof de mensen voelen dat dit een traditionele uitvaart is, want ze stoppen en staan eerbiedig stil. Een jonge jongen zet zelfs zijn muts af. Na het afscheid nemen komt de volgauto met de broer aan bij de kerk. We rijden hem met zijn rolstoel naar binnen en ik begeleid hem bij het ter communie gaan.

Naar de begraafplaats gaan lukt hem niet, dus na afloop van de Eucharistieviering brengen we hem met de rouwauto en volgauto's terug naar zijn ouderlijk huis.

Weten wat hij wil

De broer bedankt mij dat hij aanwezig kon zijn in de kerk. "Je bent lief", zegt hij. "Ik ga slapen als jullie mijn zus naar het graf begeleiden." Het ontroert mij dat ik hem kon helpen. Een jaar later gaat mijn telefoon. Een vrouw zegt: "Nu is ook onze broer overleden. Maar we weten wat hij wil. Hij wil dat jij de uitvaart begeleidt..."

Snel afscheid nemen

Aan het eind van de middag meldt een man een overlijden. Hij vraagt of ik zo snel mogelijk kan komen: “Ik wil niet wachten. Alles moet nu geregeld worden. Wanneer kan de crematie plaatsvinden?”

De moeder van de man is een uurtje daarvoor overleden in het ziekenhuis. Als ik bij hem kom zegt hij: “Je vindt mij misschien een koude kikker, maar ik heb niets met al die poespas rondom een uitvaart.” Ik vertel hem dat ik niet oordeel. Dat ik vind dat iedereen op een eigen manier afscheid moet kunnen nemen.

Anders rakel ik alles maar op

Binnen een half uur ga ik terug naar kantoor en hij vraagt of we alle formaliteiten zo snel mogelijk kunnen afhandelen. “Dan ben ik ervan af.” Later op de dag kom ik bij hem terug en vertelt hij hoeveel mensen zijn moeder en hij al zijn verloren. Broers, zussen, partner, echtgenoot. De zoon geeft aan dat er geen familie meer is: “Wij brachten onze tijd met elkaar door en ik heb mijn moeder tot haar dood verzorgd.” Ik vraag hem of hij ook wil helpen bij de laatste verzorging, maar hij schudt zijn hoofd. “Mijn moeder vond het beter voor mij om in stilte gecremeerd te worden. Anders rakel ik alles maar op.”

Bedankt dat je mij niet veroordeelt

Ik vertrek en vraag of hij het wil horen als zijn moeder bij het crematorium is aangekomen. Dat vindt hij niet nodig. Hij zal mij bellen als er vragen zijn of als hij even zijn verhaal kwijt wil. Ik beloof hem dat ik zijn moeder met respect zal begeleiden en met haar mee ga tot en met de invoer in de oven. Hij knikt: “Dat is fijn. Dan kan ik het loslaten.” Als ik in mijn auto wil stappen, roept hij mij terug en zegt: “Bedankt voor alles. En bedankt dat je mij niet veroordeelt.”

Ik bedenk mij wat de man allemaal heeft meegemaakt. Wat zal hij vaak tegen een oordeel zijn aangelopen. Alleen maar omdat hij anders over een uitvaart denkt dan de meeste mensen doen.

Een echte dierenvriend

Dat was hij. Altijd stond Gerard als broeder van de dierenambulance klaar om dieren te helpen. Nu is hij er niet meer, plotseling en veel te jong overleden. Zijn collega's willen graag betrokken worden bij de uitvaart. De ouders en zoon van Gerard vinden dit ook een mooi gebaar. Ook zijn maatje Al Capone gaat mee, een grote stoere hond.

Het is druk op de dag van de uitvaart. Al Capone is onrustig en zenuwachtig, alsof hij weet dat we vandaag afscheid nemen. Zodra de dienst begint, loopt Al Capone naar de zoon van Gerard. De hond kijkt hem met grote ogen aan. De zoon geeft hem een aai over zijn kop. Het lieve beest wordt rustig en gaat bij hem liggen. Kennelijk voelt hij de sfeer goed aan en neemt op zijn eigen manier afscheid.

De dierenambulance staat klaar

Als de dienst is afgelopen, staat de dierenambulance buiten klaar. De ambulancebroeders vormen een indrukwekkende erehaag in uniform, van de aula tot aan de ambulance. Zes collega's dragen de kist tussen de lange rijen door. Al Capone loopt trots voorop. De ambulancedeuren gaan open en hij springt er meteen in. Hij blijft echt tot het eind bij zijn baasje.

Een diervriendelijk afscheid

Terwijl de ambulance naar de begraafplaats rijdt, lopen de broeders aan weerszijde mee. De stoet is prachtig om te zien. De kist wordt door de broeders verder naar het graf gedragen, waarna iedereen er in een kring omheen staat. Al Capone kijkt vredig toe en neemt als laatste afscheid samen met de ouders en zoon van Gerard. Een bijzonder diervriendelijke uitvaart waarvoor ik de familie en de ambulancebroeders graag bedank dat ik deze mocht meemaken.

Mijn opa is de zon

“Wil jij mij optillen, zodat ik deze in de kist bij opa kan leggen?” Een jongetje kijkt mij vragend aan en wijst naar zijn tekening. Een tekening voor zijn opa.

Ik bekijk de tekening van de zon en zeg dat ik hem mooi vind. “Mijn opa zei altijd dat ik zijn zonnestraaltje ben”, legt de jongen uit. “Dan moet hij de zon zijn, want anders kan ik geen zonnestraaltje zijn.” Ik bewonder de wijsheid van deze kleintje en vind zijn tekening nu nog mooier. Samen leggen we hem in de kist.

Diep in gedachten

Even later zie ik het jongetje bij de sterrenhemel staan die in het uitvaartcentrum hangt. Hierop kunnen mensen de naam van hun dierbare schrijven om hen te herdenken. De jongen is diep in gedachten en draait zich ineens om naar mij: “Waarom zegt iedereen dat opa nu een sterretje is? Ik wil niet dat hij een sterretje is, want daar zijn er zoveel van...” Zacht zeg ik: “Jouw opa was de zon en jij bent zijn zonnestraaltje. Laat je niets wijsmaken.”

Betrekken

Net als bij volwassenen, gaan ook kinderen heel verschillend om met verdriet. Toch merk ik dat veel kinderen open zijn. Hun gevoel is de waarheid. Dit is zo puur, dat het mij elke keer opnieuw raakt. Mijn ervaring is dan ook dat het belangrijk is om kinderen bij elk afscheid te betrekken. Hoe dat het beste kan hangt af van de band tussen het kind en de overledene, maar natuurlijk ook van het kind zelf. Probeer in elk geval eerlijk te zijn. Dat verdient een kind!

Zo'n vrouw die je benijdt

Ze heeft alles; een goede baan als pilote, een prachtig zootje, een gezellig huis in hartje Leiden, een carrière in de politiek en daarnaast een toegewijde vriendenkring. Maar Hilde Hageman kreeg nog iets. Iets waar niemand haar om benijdde. Hilde kreeg borstkanker.

Ze belde mij met vragen over wat kan bij een uitvaart. Haar uitvaart. We praten lang en hebben het veel over haar zootje van 4. Hoe kan je zo'n jongetje voorbereiden op het verlies van zijn mama? Hilde zegt aantekeningen te maken. "En als het zo ver is, belt mijn moeder je."

Alles op papier

Een paar maanden later gaat mijn telefoon. "Ik moest van Hilde jou bellen als het zover is. Hilde is vanochtend overleden." Ik maak kennis met haar ouders, maar ook met vijf dierbare vrienden. Ze stellen zich voor als 'Het Care-team': het team dat de afgelopen maanden de zorg heeft gedragen voor Hilde en haar zootje. Met hen besprak ze al haar uitvaartwensen. Haar ene vriendin verzorgt de make-up, een andere vriendin regelt de catering. Een bevriend stel coördineert alles op de achtergrond en op de dag zelf is een vriend ceremoniemeester. Hilde werkte alle taken uit in schriftjes. Met een lach en een traan regelen we haar wensen.

Het leven vieren

Op de dag van de uitvaart dragen haar ouders en vrienden Hilde de Marekerk in. Daar proosten we op haar leven. Er klinken persoonlijke verhalen en haar zootje steekt de kaars aan die hij samen met zijn mama heeft gemaakt. De muziek speelt hard en in de volle kerk voel je het gemis. Hilde's levensreis kwam op 36-jarige leeftijd ten einde. Maar ze leeft voort in de harten van iedereen die zij heeft aangeraakt, maar ook met haar naam prijkend op een vliegtuig hoog in de lucht.

